

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio prima. Vtrum pater sit prior à filio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

natum autem non potest esse coaeternum gignenti in creaturis, quia prius sunt homines quam generent, non autem in diuinis, quia pater ab aeterno generat filium. Et haec est sententia in speciali.

QVAESTIO PRIMA.

Verum Pater sit alius à Filio.

Thom. 1. p. q. 31. ar. 2.

Circa distinctionem istam quaeruntur quatuor. Primo utrum Pater sit alius à Filio. Et videtur quod non quia alius est relatiuum diuersitatis substantiae, sed filius non est diuersus à patre in substantia: ergo filius non est alius à patre, nec e conuerso.

2. Item alius & aliud idem important, sed filius non dicitur alius à patre, non debet ergo dici alius.

3. **IN CONTRARIUM** est quod dicit Athana. in symbolo: Alia inquit est persona patris, alia filii.

4. **RESPONSIO.** In diuinis vtendū est talibus nominibus quibus nec tollatur pluralitas personarum, nec ponatur pluralitas essentiae. Nomina autē quibus vtitur in diuinis transfata sunt à creaturis in quibus multiplicatur natura multiplicatis suppositis. Et ideo nullū nomen importans vnitatem vel pluralitatem si accipiatur secundum se potest conuenire diuinis, nisi cū determinatione: vnde non proprie dicitur in diuinis est tantum vnus vel in diuinis sunt plures nullo plus addito. Verum quia adiectiua ponit rem suā circa substantiā, ideo possumus vti nomine vnus & plurium cū additione substantiuorū quibus ista conueniunt: vt dicendo deus vnus vel plures personae, sine additione, aut non nisi improprie, quia potest quantū est ex vi nominis intelligi vnitatis & pluralitatis tam circa personā quam circa essentiam & e conuerso. Similiter alius importat distinctionem quae est in diuinis solum quo ad personalia & non quo ad essentiam. Et ideo hoc nomen non est vtendum nisi cū additione personalium vt dicendo quod pater est alia persona vel alius in persona à filio, vel aliud suppositum, quod si quādoque dicitur alius à filio pater sine additione, exponenda est locutio & magis toleranda quam si diceret aliud, quia aliud in neutro genere sumitur substantiuē communius quam in masculino vel feminino siue ex modo significandi siue ex vltimo loquendi, quam substantificationem vsus loquendi sic accipit vt aliud dicat diuersitatem essentiae, alius vel alia diuersitatem in persona. Sed istud non est de virtute sermonis, quia diuersitas generis & cuiuscumque modi significandi non mutat significatum vocabuli. Sed neutrum etiam substantiuatum non differt à masculino & feminino, nisi in modo significandi: ergo in eis est idem significatum vocabuli. Sed alius & alia de suo significato dicunt diuersitatem in communi quae est vel esse potest tam secundum essentiam quam secundum relationem vel personam: ergo idem dicit aliud in neutro genere non obstante sua substantificatione, ergo de virtute sermonis non fit solum pro diuerso in essentia.

5. Notandum etiam quod quaedam sunt nomina quae non recipiuntur in diuinis, propter hoc quod quandoque fuerunt causa erroris magis quod propter repugnantiam suae significationis, sicut nomen singularitatis ne tollatur communicabilitas naturae: nomen vnici ne tollatur numerus personarum, cum tamen essentia diuina sit verissime singularis non obstante sua communicabilitate. Et pater fit verē vnicus pater. Similiter est de aliis nominibus quibusdam quae consimili ratione tolluntur à diuinis.

6. **AD PRIMVM** argumentum dicendum quod aliud est relatiuum diuersitatis substantiae accipiendo substantiam non solum pro essentia, sed pro supposito, & pro utroque potest reddere locutionem verā vel falsam secundum naturam eius cui additur. Si enim dicatur quod pater est alia persona vel aliud suppositum vera est locutio. Si autem dicatur quod pater est alius Deus à filio, falsa est, quia dicit diuersitatem essentiae secundum conditionem termini essentialis cui additur. Si autem dicatur absolute & sine additione, pater alius est à filio, impropria est, & indiget determinatione. Ad secundum patet responsio per idem.

QVAESTIO SECUNDA.

Verum pater sit prior filio.

Thom. 1. p. q. 40. ar. 4.

Secundo quaeritur utrum pater sit prior filio. Et videtur quod sic: quia sicut se habet corruptio ad non esse, ita generatio ad esse, sed omne corruptum definit esse: ergo omne genitum incipit esse, sed filius est genitus, ergo incipit esse, & ita non est patri coaeternus.

2. Item in diuinis esse & duratio sunt idē: sed filius habet principium sui esse cum sit ab alio, ergo habet principium suae durationis, sed nihil tale est aeternum: ergo, &c.

3. Item prius est aliud à quo non conuenitur consequentia, sed sequitur filius esse, ergo Deus est & non e conuerso: ergo Deus est prior filio, sed non nisi pro supposito patris, ergo, &c.

4. Contra in symbolo Athanasii dicitur quod in hac trinitate nihil est prius aut posterius. Inf. d. 2. q. 2. m. 3.

5. **RESPONSIO.** Dicendum est quod impossibile est patrem esse priorem filio aliquo modo prioritatis: quod pater sic: in diuinis non sunt nisi duo concurrentia ad constitutionem suppositorum, scilicet essentia & relatio: ergo si pater esset filio prior, hoc esset vel relatione essentiae vel ratione relationis, non ratione essentiae, quia est penitus vna & eadem in patre & filio. Prius autē & posterius de necessitate respiciunt diuersa, secundum rem si sit ibi prius & posterius secundum rem. Considerando ergo praecise diuinam essentiam secundam se cum sit vna re & ratione: vt probatur est supra in questione de attributis secundum illam nihil potest dici prius aut posterius in diuinis. Item ratione relationis non potest esse pater prior filio, nec per consequens ratione essentiae vt est sub tali relatione vel tali persona, quia quicquid sit de relationibus disparatis de quibus inferius inquiretur, tamen constat quod relationes oppositae simul sunt natura & intellectu, paternitas autē & filiatio quibus solum pater & filius distinguuntur sunt relationes oppositae, ergo secundum eas pater & filius sunt simul: nec vnus prior est alio, nec secundum rem, nec secundum intellectum.

6. Quaedam tamen distinguunt de relatione quod potest considerari vel vt relatio, vel vt proprietates constitutiva. Si vt relatio tunc est verum quod nunc dictum est. Si autem vt proprietates constitutiva sic paternitas est prior filiatione, & pater filio, nam proprietates constitutivae personae producentis praetelligitur personae productae & proprietati ipsam constituenti. Ratio autem huius est, quia qualem ordinem realem habent inter se aliqua quando differunt re, similem ordinem habent rationis quando differunt sola ratione: sicut enim intellectus & voluntas in nobis in quibus realiter differunt, habent realem ordinem, quia intellectus naturaliter praecedit voluntatem & intelligere ipsum velle, sic in Deo in quo non differunt nisi ratione intellectus & actus eius secundum rationem praecedunt voluntatem & actum eius. Nunc est ita quod vbi est proprietates constitutivae suppositi differens realiter ab actione & relatione, talis est ordo inter ista quod proprietates constitutivae suppositi praecedit realiter saltem ordine naturae actione & relationem, ergo in Deo patre in quo illa non differunt nisi secundum rationem proprietates constitutivae praecedit secundum rationem generationem & relationem. Cum ergo pater simul sit cum filio ratione paternitatis vt est relatio, & rationem relationis praecedit ratio paternitatis constitutivae, sequitur vt videtur, quod si paternitas consideretur vt proprietates constitutivae, quod paternitas prior est filiatione, & pater filio secundum rationem talis considerationis.

7. Haec autem distinctio non videtur habere locum in proposito, quia si illud quod constituit personam patris aut filii consideretur vt proprietates constitutivae & non vt relatio non potest esse nisi duobus modis. Vno modo sicut consideratur absolutum sine relatione, quod in proposito esse non potest, quia tunc intelligeretur suppositum diuinum constitutum per absolutum, & talis intellectus esset falsus. Alio modo sicut consideratur commune abfque minus communi vt animal abfque rationali vel irrationali. Et hoc modo cum proprietates constitutivae fit in plus quam relatio constitutivae, quaedam enim supposita confus.